

Халқ сўзи

2026 йил — МАҲАЛЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЖАМИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2026 йил 5 сентябрь, № 185 (9356)

Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЗАМОНАВИЙ САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ИЗЧИЛ САЪЙ-ҲАРАКАТЛАР

Президент Шавкат Мирзиёев 4 сентябрь куни Тошкент шахридаги янги Замонавий санъат марказига ташриф буюриб, бу ерда яратилган шароитлар билан танишди.

Замонавий санъат маркази — Ўзбекистон Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармасининг етакчи лойиҳаларидан бири. Унинг барпо этилиши давлатимиз раҳбарининг ташаббуси, мамлакатимизда маданиятни ривожлантириш, ижодий муҳитни қўллаб-қувватлаш ва халқаро маданий ҳамкорликни кенгайтириш борасида амалга оширилаётган изчил ишлар самарасидир.

Давлатимиз раҳбари халқимизнинг бой маданий мероси ва шонли тарихи бутун дунёда ҳақли равишда катта қизиқиш уйғотишини қайд этди. Сўнгги йилларда юртимизда ушбу бебаҳо буюликни тиклаш, асраб-авайлаш ва кенг тарғиб қилиш бўйича тизимли ишлар йўлга қўйилди.

Шу билан бирга, Президентимиз замонавий санъатни ҳам изчил ривожлантириш муҳимлигини таъкидлади. Замонавий санъат бугунги авлоднинг дунёқарши, ижодий изланишлари ва бунёдкорлик салоҳиятини намён этиб, жаҳон ҳамжамияти билан маданий мулоқотни кенгайтириш, Янги Ўзбекистоннинг маданий қиёфасини янада мустаҳкамлаш учун муҳим имкониятлар яратди.

Шу нуктаи назардан, янги Замонавий санъат маркази ижодкорлар, ку-

раторлар, тадқиқотчилар ва ёшлар учун очик майдонга, мамлакатимиз ва хориждаги замонавий санъат усталарини ўзига жалб этадиган масканга айланиши лозим. Бу ерда Ўзбекистоннинг бугунги маданий салоҳиятини халқаро майдонда намён этадиган янги ғоялар, профессионал алоқалар ва лойиҳалар шаклланиши муҳим.

Ушбу марказ Ўзбекистонда замонавий санъатга ихтисослаштирилган биринчи давлат муассасасидир. Шу билан бирга, у Марказий Осиёда кўргазма, таълим, тадқиқот ва маърифий фаолиятни бириштирган бундай қўламадаги илк маданий мажмуа ҳисобланади.

Янги марказ 1912 йилда меъмор Вильгельм Гейнцельман лойиҳаси асосида барпо этилган тарихий бинода жойлашган. Дастлаб бу ерда трамвай депоси бўлган, кейинчалик бинодан дизель электр станцияси сифатида фойдаланилган.

Бинони реставрация қилиш бўйича мезморий концепция Франциянинг “Studio KO” бюроси томонидан ишlab чиқилган. Янгилаш жараёнида объектнинг тарихий қиёфаси ва саноат меъморчилигига хос хусусиятлари сақлаб қолинди. Айни пайтда бино замонавий маданий маскан талабларига мослаштирилди.

Президентимиз кўргазма ва таълим майдонлари, жамоат ҳудудларини кўздан кечирди. Мажмуада учрашувлар ва оммавий дастурлар учун майдонлар, концепт-дўкон ҳамда ресторан ташкил этилган. Кенг жамоатчилик учун очик ихтисослаштирилган кутубхона ва тадқиқот архивида санъат, визуал маданият ва танқидий назарияга оид адабиётлар ҳамда материаллар жамланган.

Марказда кўргазмалар, лекциялар, очик суҳбат ва муҳокамалар, фильм намойишлари, концертлар, перформанслар, ижодий устaxonлар ва арт-резиденция дастурлари ташкил этилади. Ушбу дастурлар маҳаллий ижодкорлар, кураторлар, тадқиқотчилар ва ёш мутахассисларни қўллаб-қувватлаш, янги касбий амалиётларни жорий этиш ҳамда кенг жамоатчилиكنинг замонавий санъатдан баҳраманд бўлиши учун имкониятларни кенгайтиришга қаратилган.

Марказнинг доимий фаолият юри-тадиган ижодий ва касбий муҳитга айланиши алоҳида аҳамиятга эга. Бу ерда ёш ижодкорлар ўз лойиҳаларини тақдим этади, тадқиқотчилар манбалар ва архив материаллари билан ишлайди, кенг жамоатчилик эса таълим дастурлари, маданий-маърифий тадбирлар ва

ижодий ҳамжамият билан бевосита мулоқот орқали замонавий санъат билан яқиндан танишади.

Бундай инфратузилма мамлакатимизда ёшларнинг интеллектуал ва ижодий салоҳиятини рўёбга чиқариш, креатив иқтисодийни ривожлантириш, гуманитар таълим сифатини ошириш ҳамда халқаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга қаратилган маданият соҳасидаги давлат сиёсати вазифаларига тўла мос келади.

Мажмуа ўз фаолиятини “Hikmah” (“Хикмат”) номи илк халқаро кўргазма билан бошлайди. Кўргазма билим, маънавий мерос ва маданий хотира мавзуларига, шунингдек, тарихий анъаналар билан замонавий санъат ўртасидаги боғлиқликка бағишланган.

Кўргазма экспозициясидан таниқли рассомларнинг 11 та асари, жумладан, лойиҳа учун махсус яратилган ишлар ўрин олади. Ўзбекистонда илк бор Нью-Йоркдаги Соломон Р. Гугенхайм музейи тўпламидаги инсталляция намойиш этилиши алоҳида эътиборга молик.

Марказ хориждаги етакчи маданий муассасалар билан ҳамкорликни ривожлантирмоқда. АҚШдаги Гугенхайм музейи ва Осиё санъати миллий музейи, Буюк Британиянинг “Tate” ва “Delfina Foundation” ташкилотлари, Франциянинг Помпиду маркази ҳамда Корея Санъат кенгаши шулар жумласидан.

Давлатимиз раҳбарига марказнинг келгусидаги кўргазма, таълим ва тадқиқот дастурлари ҳақида маълумот берилди. Янги маскан профессионал муҳитни ривожлантириш, Ўзбекистонлик ижодкорларни халқаро майдонда кенг танитиш ва юртимизнинг хорижий давлатлар билан маданий алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат қилиши таъкидланди.

Президентимиз марказни ижодкор ёшлар, профессионал ҳамжамият ва кенг жамоатчилик учун очик, жонли ижодий маконга айлантириш зарурлигини таъкидлади. Халқаро алоқаларни кенгайтириш, юртимизда замонавий санъатнинг танқиди намояндаларини жалб этиш ҳамда маҳаллий ижодкорларнинг янги лойиҳаларини қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Лойиҳа маданий дипломатияни мустаҳкамлаш, пойтахтнинг замонавий қиёфасини шакллантириш ҳамда Янги Ўзбекистонни бой меросга эга, шу билан бирга, замонавий ғоялар, ижодий изланишлар ва халқаро мулоқотга очик мамлакат сифатида янада кенг намён этишга хизмат қилади.

Марказнинг расмий очилиши 6 сентябрга режалаштирилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

ПАРЛАМЕНТЛАРАРО ИТТИФОҚНИНГ XII ЁШ ПАРЛАМЕНТ АЪЗОЛАРИ БУТУНЖАҲОН КОНФЕРЕНЦИЯСИ ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Хурматли парламент аъзолари ва конференция иштирокчилари!

Хонимлар ва жаноблар! Бугун сиёсат майдонида ўз сўзи, ўқтам овози билан дадил кириб келаётган сиз — ёш парламентарийларни ушбу нуфузли тадбир муносабати билан самимий қутлаш ва эзгу тилақларимни йўллашдан бағоят мамнунман.

Минг йиллардан буюн тамаддуллар, халқлар ва ғояларни бириштираётган кўприк — кўҳна ва навқирон Самарқанд шаҳрига хуш келибсиз!

Юқори мақомдаги анжуманнинг мамлакатимизда илк бор ўтказилаётганини Янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган ортга қайтмас демократик ислохотларга халқаро ҳамжамият берган юксак баҳо деб қабул қиламиз.

Бугунги мулоқот ўтган йили Тошкентда ташкил этилган Парламентлараро Иттифокнинг 150-йўбилей ассамблеяси сингари жонли мулоҳазагар, янги ғоя ва илгор ташаббуслар илгари суриладиган анжуманга айланади деб ишонаман.

Азиз меҳмонлар!

Самарқанд халқаро анжумани дунёда глобал зиддиятлар чуқурлашиб, бекарорлик ва уруш ўчоқлари кўпайётган мураккаб бир паллада ўтмоқда.

Икким ўзгариши, иқтисодий тенгсизлик, ижтимоий бекарорлик ва маънавий инқироз бутун инсоният тараққиётига ғов бўлаётгани сир эмас.

Шу жиҳатдан мазкур конференция кун тартибига “Нотинг даврларда барча учун инсон ҳуқуқлари, адолат ва қадр-қимматни тиклаш” мавзуси киритилгани долзарб аҳамиятга эга.

Таассуфки, сайёрамиз бўйлаб 500 миллиондан зиёд болалар ва ёшлар қуролли моҳирлар ҳудудида яшамокда, ҳар беш нафар ёшдан бири, қизларнинг ҳар уч нафардан иккиси таълим олиш имконидан маҳрум қолмоқда.

Шундай қийин шароитда дунё ёшларининг энг фаол, интилувчан қатлами сифатида майдонга чиқаётганингиз таҳсинга сазовор.

Қадри дўстлар!

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясида ёш авлодга ғамхўрлик қилиш, уларнинг билим ва салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш давлат сиёсатининг устувор йўналиши этиб белгиланган.

39 миллионлик аҳолининг қарийб 56 фоизини ёшлар ташкил этаётгани узоқ муддатли ёндашув, кенг қамровли ечимларни ҳаётини заруратга айлантирмоқда.

Сўнгги йилларда инсон капиталини ривожлантиришга қаратилган ислохотларимиз натижасида ёшларимизнинг баркамол ўсиши, глобал рақобат муҳитида муносиб ўрин эгаллаши учун улкан имкониятлар яратилди.

Юртимизда ёшлар билан ишлаш ва уларни қўллаб-қувватлашнинг мутлақо янги — манзилли ва вертикал тизими

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

йўлга қўйилганини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Дунёдаги юқори 100 таликка кирадиган етакчи олий таълим муассасаларида тахсил олаётган ўғил-қизларимиз сони 3,5 минг нафардан ошгани, илмий даражага эга ёш олимларимиз улуши икки баравар ортгани бизни мамнун этади.

Ёшларнинг тадбиркорлар сафидаги улуши 35 фоизга етгани ҳам улар иқтисодий тараққиётнинг ҳаракатлантирувчи қучига айлانганидан далолат беради.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати ҳузуридagi Ёшлар парламентлари бўлажак халқ вакиллари учун тажриба мактабига айланди.

2024 йилги сайловда 200 га яқин ёшлар вакиллик органлари аъзоси этиб сайлангани ҳам сиёсий ҳаётимиздаги янгиланишлар самарасидир.

Бу каби ютуқлар халқаро ҳамжамият томонидан муносиб эътироф этилмоқда. Жумладан, **Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг “Ёшлар — 2030” стратегиясини жадвал амалга ошираётган дунёнинг 10 та етакчи давлати қаторидан жой олди.**

Шунингдек, **Глобал ёшлар тараққиёт индексидан энг тез ривожланаётган мамлакат** деб топилди.

Хурматли хонимлар ва жаноблар!

Парламентлараро Иттифок доирасида ёшларнинг давлат ҳамда жамият бошқарувидаги иштирокини янада кенгайтиришга қаратилган **Ёшлар ва келажақ авлодлар тўғрисидаги Самарқанд резолюцияси** қабул қилинишини олқийлаймиз.

Шу билан бирга, ёшлар салоҳиятини рўёбга чиқаришга доир илгор тажрибамиз билан ўртоқлашиш учун **махсус платформа тақдим этишга** тайёрлигимизни билдирамиз.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларни **келгуси йил Ўзбекистонда ўтказиладиган “Авлодлар мулоқоти” халқаро ёшлар конгрессига** таклиф этаман.

Қадри навқирон етакчилар! Сизларнинг сиймонгизда Янги Ўзбекистоннинг хайрихоҳ дўстлари, бирдамлик ва ҳамкорлик элчиларини кўрамини десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Ишончим комил, анжуман доирасидаги мулоқот ва мунозаралар очик, конструктив рўҳда ўтади, Самарқанда таъдиқланган ҳужжатлар глобал тинчликни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Сизларни яна бир бор самимий қутлаб, барчангизга мустаҳкам саломатлик, туганмас ғайрат-шижоат ва масъулиятли фаолиятингизда янги зафарлар тилайман!

Шавкат МИРЗИЁЕВ, Ўзбекистон Республикаси Президенти

ТИББИЁТ ВА ФАРМАЦЕВТИКА СОҲАСИДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШГА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

Президент Шавкат Мирзиёев тиббиёт ва фармацевтика соҳасида кадрлар тайёрлаш, уларни давлат рўйхатидан ўтказиш ҳамда узлуксиз касбий таълим тизимини такомиллаштириш бўйича таклифлар тақдимоти билан танишди.

Мамлакатимизда соғлиқни сақлаш тизимини трансформация қилиш, бирламчи тиббий ёрдам сифатини ошириш, замонавий клиникалар ва диагностика имкониятларини кенгайтириш бўйича кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур ўзгаришлар тиббиёт ва фармацевтика соҳаси учун кадрлар тайёрлашнинг ҳам замон талаблари асосида қайта қўриб чиқишни тақозо этмоқда.

Шу боис тиббий таълимни назарий билим беришдан компетенция ва амалий кўникмаларни шакллантиришга йўналтириш, таълим дастурларини халқаро стандартларга мослаштириш, мутахассиснинг билим ва малакасини ҳолис баҳолаш ҳамда унинг бутун меҳнат фаолияти давомида касбий ривожланиш боришини таъминлайдиган яхлит тизим яратиш мақсад қилинган.

Тақдимотда, аввало, тиббиёт ва фармацевтика соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш чора-

лари қўриб чиқилди. Таклифлар Кембриж, Пенсилвания ва Гарвард университетлари тавсиялари асосида, халқаро ва маҳаллий мутахассислар иштирокида ишлаб чиқилган.

Эндиликда тиббиёт олийгоҳларига қабул параметрлари ҳудудлар ва тиббиёт муассасаларининг реал эҳтиёжи, кадрлар етишмовчилиги асосида шакллантирилди. Давлат буюртмаси йўналишлар кесимида Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланади. 2027/2028 ўқув йилидан “Даволаш иши” йўналиши ўрнига 6 йиллик “Умумий тиббиёт” бакалаврият дастурини жорий этиш таклиф қилинмоқда. Беш йиллик таълимдан кейин талабалар бир йил тўлиқ амалий тайёргарликдан ўтади. Дастурни муваффақиятли таъминлаш ботирувчилар оилавий шифокор сифатида ишлаш имкониятига эга бўлади.

Оилавий тиббиёт бўйича кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратилади. Резидентларнинг оилавий поликлиникаларда бир вақтнинг ўзида

ўқиши ва амалиёт ўташи йўлга қўйилади. Тор соҳа мутахассисларини тайёрлаш эса босқичма-босқич резидентурага ўтказилиб, магистратура, асосан, илмий-педагогик кадрлар тайёрлашга йўналтирилади.

Ўрта тиббиёт кадрларини тайёрлашда ҳам янгича ёндашувлар жорий этилади. Олий маълумотли ҳамшираларнинг таълим, даволаш ва профилактика жараёнида шифокорга яқин қўмакчи сифатидаги ўрни оширилади.

Фармацевтика таълими ишлаб чиқариш билан янада яқин боғланади. Корхоналар эҳтиёжи асосида дуал таълим кенгайтирилиб, амалий машгулотлар улушини ошириш, талабаларни дори воситаларини ишлаб чиқишдан тортиб, сифат назорати ва стандартлаштиришга бўлган жараёнларга жалб қилиш белгиланмоқда.

Тақдимотнинг кейинги қисми тиббиёт ва фармацевтика ходимларини давлат рўйхатидан ўтказиш тизимини жорий этишга бағишланди.

Аҳолига кўрсатилаётган тиббий хизматлар сифати ва хавфсизлигини таъминлаш мақсадида мутахассисларнинг билим ва амалий тайёргарлигини мустақил баҳолаш тизими жорий этилади.

Барча тиббиёт ва фармацевтика ходимларини қамраб оладиган ягона электрон реестр шакллантирилади. У 16 та ахборот базаси билан интеграция қилиниб, мутахассиснинг таълими, малакаси ва касбий фаолиятига оид маълумотларни бир жойда жамлаш имконини беради.

Давлат рўйхатидан ўтишни 2027 йилдан ихтиёрий, 2028 йилдан эса мажбурий тартибда жорий этиш таклиф қилинмоқда. Кейинчалик давлат рўйхатидан ўтмаган мутахассис тиббий ёки фармацевтик фаолият билан шуғуллана олмайди.

Баҳолаш босқичма-босқич — фундаментал ва клиник фанлар, кейин эса мутахассислик бўйича амалга оширилади. Бунинг учун ягона тест ва топ-

шириқлар банки, замонавий симуляцион базалар ташкил этилади. Имтиҳондан ўта олмаган мутахассисларга қайта топшириш имконияти берилди.

Янги тизимга ихтиёрий равишда эртароқ кирган ходимларни рағбатлантириш ҳам назарда тутилган. Имтиҳондан муваффақиятли ўтиб, давлат рўйхатига киритилган олий маълумотли шифокор ва фармацевтика ходимларига меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 5 бараваригача, ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимларига 2,5 бараваригача устама тўлаш таклиф этилди.

Давлат рўйхатидан ўтказиш ва мутахассислар малакасини баҳолаш ишларини ташкил этиш учун алоҳида марказ фаолияти йўлга қўйилади.

Тақдимотда тиббиёт ва фармацевтика ходимларининг узлуксиз касбий таълим тизимини такомиллаштириш масалалари ҳам қўриб чиқилди.

(Давоми 2-бетда).

СИЁСАТ МАЙДОНИГА ЎЗ СЎЗИ, ЎҚТАМ ОВОЗИ БИЛАН ДАДИЛ КИРИБ КЕЛАЁТГАН ЁШЛАР АНЖУМАНИ

Самарқандда Парламентлараро Иттифокнинг XII Ёш парламент аъзолари бутунжаҳон конференцияси бўлиб ўтмоқда. “Мураккаб даврда инсон ҳуқуқлари, адолат ва инсон қадр-қиммати тиклаш йўлида” мавзусида ўтказилаётган ушбу нуфузли халқаро анжуманда дунёнинг 58 та мамлакатидан ёш парламент аъзолари, 11 та халқаро ташкилот вакилларида иборат 250 га яқин иштирокчилар қатнашмоқда.

Мазкур халқаро анжуман Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан ёшларнинг жамият ва давлат ҳаётидаги фаол иштирокини кенгайтириш, уларнинг парламент фаолиятидаги ролини кучайтириш, ёш авлод вакиллари ўртасида глобал мулоқот ҳамда ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган муҳим ташаббусларнинг амалий ифодаси ҳисобланади.

Бугунги кунда дунё тобора мураккаб ва зиддиятли геосийсий жараёнларни бошдан кечираётган бир шароитда ёшларнинг сиёсий қарорлар қабул қилиш жараёнидаги иштирокини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, инсон қадр-қиммати ва ижтимоий адолат таъминини мустаҳкамлаш масалалари халқаро ҳамжамиятнинг муҳим кун тартибига чиқмоқда.

Шу жиҳатдан мазкур конференция

ёш авлод овозини халқаро парламент мулоқотида олиб кириш, уларнинг глобал муаммолар ечимига қаратилган ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ҳамда ёш парламент аъзолари ўртасида тажриба алмашинувини кучайтиришга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

ТИББИЁТ ВА ФАРМАЦЕВТИКА СОҲАСИДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШГА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

◀

(Давоми. Бошланиш 1-бетда).

Замонавий тиббиётда диагностика ва даволаш усуллари, дори воситалари ва технологиялар тез янгиланиб бораётгани боис, мутахассисларнинг билим ва амалий кўникмаларини мунтазам ошириб бориш муҳимлиги таъкидланди.

Шу мақсадда барча тиббиёт ва фармацевтика ходимларини қамраб оладиган янги узлуқсиз касбий таълим тизими жорий этилади. Таълим провайдерлари ва дастурлари аккредитациядан ўтказилиб, жараёнлар рақамлаштирилади.

Тизим кредит-модуль тамойилига асосланади. Олий маълумотли тиббиёт ва фармацевтика ходимлари ҳар йили камида 50 кредит, ўрта тиббиёт ва фармацевтика ходимлари эса 28 кредит тўплаши белгиланмоқда.

Ушбу кредитлар давлат рўйхатидан ўтиш ва касбий малакани тасдиқлашда ҳисобга олинади.

Мутахассисга таълим провайдеридастур ва ўқиш шаклини мустақил танлаш ҳуқуқи берилади. Аънавий ва масофавий таълим, онлайн курслар, иш жойида малака ошириш, семинар ва тренинглар каби турли шакллardan фойдаланиш мумкин бўлади.

Халқаро аккредитациядан ўтган хорижий дастур ва тадбирларда олинган кредитларни Ўзбекистонда тан олиш механизми ҳам жорий этилади.

Узлуқсиз касбий ривожланиш марказини ташкил қилиб, унга таълим сифати, провайдерлар ва дастурлар аккредитацияси, замонавий стандартларни жорий этиш вазифаларини юқлаш тақлиф қилинди.

Касбий таълим дастурларида аҳоли орасида энг кўп учрайдиган ва ўлим хавфи юқори бўлган касалликларга устувор эътибор қаратилади. Кардиология, шошилинь тиббий ёрдам ва онкология йўналишларида етакчи хорижий ҳамкорлар билан замонавий дастурлар ишлаб чиқилади.

Президентимиз тиббий таълим, мустақил баҳолаш, давлат рўйхатидан ўтказиш ва узлуқсиз касбий ривожланишни ўзаро боғланган ягона тизим сифатида шакллантириш муҳимлигини таъкидлади.

Мутасаддиларга янги тартибларни босқичма-босқич жорий этиш, халқаро стандартларни кенг татбиқ қилиш ҳамда амалга оширилаётган ўзгаришлар, энг аввало, тиббий хизмат сифати ва беморлар хавфсизлигини оширишга хизмат қилишини таъминлаш бўйича топшириқлар берилди.

ЎЗА.

СИЁСАТ МАЙДОНИГА ЎЗ СЎЗИ, ЎКТАМ ОВОЗИ БИЛАН ДАДИЛ КИРИБ КЕЛАЁТГАН ЁШЛАР АНЖУМАНИ

Анжуманда Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг конференция иштирокчиларига йўллаган табригини ўқиб эшиттирди.

Давлатимиз раҳбари ўз табригида илк бор Самарқандда ўтказилаётган маскур нуфузли анжуман ёшларнинг сиёсий ҳаётдаги иштирокини янада кенгайтириш, халқаро мулоқот ва ҳамкорлиқни ривожлантиришга хизмат қилишига ишонч билдирди.

Табриқда қайд этилганидек, Самарқанд халқаро анжумани дунёда глобал зиддиятлар ҳуқуқлашиб, бекарорлик ва уруш ўқолари кўпаяётган мураккаб бир паллада ўтмоқда. Иқлим ўзгариши, иқтисодий тенгсизлик, ижтимоий бекарорлик ва маънавий инқироз бутун инсоният тараққиётига ғов бўлаётгани сир эмас. Шу жиҳатдан маскур конференция кун тартибига “Нотинч даврларда барча учун инсон ҳуқуқлари, адолат ва қадр-қиммати тиклаш” мавзуси қиртилгани долзарб аҳамиятга эга.

“Ўзбекистон — 2030” стратегиясида ёш авлодга самхўрлик қилиш, уларнинг билим ва салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш давлат сиёсатининг устувор йўналиши этиб белгиланган. 39 миллионлик аҳолининг қарийб 56 фоизини ёшлар ташкил этаётгани узок муддатли ёндашув, кенг қамровли ечимларни ҳаётий заруратга айлантирмоқда. Сўнгги йилларда инсон капиталини ривожлантиришга қаратилган ислохотларимиз натижасида ёшларимизнинг баркамол ўсиши, глобал рақобат муҳитида муносиб ўрин эгаллаши учун улкан имкониятлар яратилди.

Юртимизда ёшлар билан ишлаш ва уларни қўллаб-қувватлашнинг мутлақо янги — манзилли ва вертикал тизими йўлга қўйилганини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Дунёдаги юқори 100 таликка қирадиган етакчи олий таълим муассасаларида тахсил олаётган ўғил-қизларимиз сонин 3,5 минг нафардан ошгани, илмий даражага эга ёш олимларимиз улуши икки баравар ортгани бизни мамнун этади. Ёшларнинг тадбиркорлар сафидаги улуши 35 фоизга етгани ҳам улар иқтисодий тараққиётнинг ҳаракатлантурувчи кучига айланганидан далолат беради.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати ҳузуридаги Ёшлар парламентлари бўлажак халқ вакиллари учун тажриба мактабига айланди. 2024 йилги сайловда 200 га яқин ўғил-қизлар вакиллик органлари аъзоси этиб сайлангани ҳам сиёсий ҳаётимиздаги янгилашнилар самарасидир.

Бу каби ютуқлар халқаро ҳамжамият томонидан муносиб эътироф этилмоқда. Жумладан, Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг “Ёшлар — 2030” стратегиясини жадал амалга ошираётган дунёнинг 10 та етакчи давлати қаторидан жой олди.

Ёшларнинг сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий жараёнлардаги фаол иштирокини қучайтириш, уларнинг ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоя қилиш ва салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш барқарор тараққиёт ҳамда тинч келажакнинг муҳим омилли экани, шу мақсадда парламентлараро ҳамкорлиқни янада ривожлантириш ва илгор тажрибаларни бирлаштириш ғоялари табриқнинг асосий мазмун-моҳиятини ташкил этади.

Бугунги мураккаб геосиёсий шароитда парламент дипломатияси, ўзаро мулоқот ва ёшларнинг сиёсий жараёнлардаги иштирокини кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Парламентлар ёшларни сиёсатнинг объекти деб эмас, балки қарорларнинг тенг ҳуқуқли ҳаммуаллифи сифатида қўриши зарурлиги таъкидланди.

— Табриқда билдирилган ғоя ва ташаббуслар давлатимиз раҳбарининг ёшларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг сиёсий-ижтимоий фаоллигини ошириш ҳамда парламент дипломатиясини ривожлантиришга бўлган қатъий садоқатини яна бир бор намоён этди, — деди Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева ўз нутқида. — Ушбу муножаат конференция муҳокамалари учун

муҳим сиёсий йўналишни белгилаб беради, деб умид қиламиз. Бугун бу ерда дунёнинг турли минтақаларидан келган ёш сиёсатчилар, парламентлар ва халқаро ташкилотлар вакилларининг ҳам бўлгани ёш авлод глобал жараёнларнинг кузатувчиси эмас, балки уларга таъсир ўтказишга қодир куч эканини кўрсатади.

Бугунги мураккаб дунёда ишонч ва мулоқотга эҳтиёж ҳар қачонгидан ҳам юқори эканига эътибор қаратилади. Парламент дипломатияси мулоқот эшикларини очик сақлаши, ёш парламентарийлар эса унга янги фикр, жасорат ва келажақ учун масъулият олиб кириши лозим.

Ўзбекистонда ёшларнинг давлат ва жамият ҳаётидаги иштирокини кенгайтириш, уларнинг ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган эътибор хорижий парламентлар аъзолари томонидан ҳам алоҳида эътироф этилди.

Хусусан, янги тахрирдаги Конституция,

“Ўзбекистон — 2030” стратегияси ва бошқа стратегик ҳужжатларда ёшлар манфаатлари устувор йўналишлардан бири сифатида белгиланганига юқори баҳо берилди.

Шунингдек, 2020 йилда Президентимиз ташаббуси билан Олий Мажлис палаталари ҳузурида Ёшлар парламенти ташкил этилган ёшларнинг қонун ижодкорлиги жараёнидаги иштирокини кенгайтириш, уларнинг тақлиф ва ташаббусларини парламент минбарига олиб чиқиш ҳамда ёшлар сиёсатини янада такомиллаштиришда муҳим механизм экани айтилди.

Тадбирда, шунингдек, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери Нуриддин Исмоилов, Парламентлараро Иттифоқ президенти Тулия Эксон хоним, Иттифоқ бош қотиби Анда Филипп хоним қатнашиб, нутқ сўзладди.

Парламентлараро Иттифоқ президенти Тулия Эксон бугунги кунда ёшларнинг овози халқаро миқёсда муҳим қарорларни қабул қилиш жараёнида тобора катта аҳамият касб этаётганини таъкидлади. Айниқса, турли мамлакатлардан келган ёш парламент аъзоларининг ўзаро мулоқоти, тажриба алмашинуви ва ҳамкорлиги бугунги глобал муаммоларга ечим топишда янги ёндашувларни шакллантиришга хизмат қилишини айтди.

Глобал конференция доирасида инсон ҳуқуқлари ва ёшларнинг сиёсий иштироки, ижтимоий адолат, рақамли хавфсизлик, таълим ҳамда муносиб меҳнат, ёш аёлларнинг сиёсий фаоллиги, шунингдек, парламентларнинг глобал муаммоларни ҳал этишдаги роли каби қатор муҳим масалалар муҳокама қилинмоқда.

Мулоқот давомида ёш парламент аъзолари замонавий дунёдаги долзарб муаммолар юзасидан ўз фикр-ташабусларини билдиришти ҳамда инсон ҳуқуқлари ва қадр-қимматини таъминлаш, тинчлик ҳамда адолат тамойилларини мустаҳкамлаш, шунингдек, барқарор тараққиётга эришиш масалалари бўйича ўзаро тажриба алмашмоқда.

Анжуман 6 сентябрга қадар давом этади. Тадбир якунида ёш парламент аъзоларининг тақлиф ва ташаббусларини ўзида акс этган глобал конференциянинг якуний ҳужжати қабул қилиниши кўзда тутилган.

Абдулазиз Йўлдошев
(«Халқ сўзи»)

Юнус БҒИЙЕВ олган суратлар.

Сўз — конференция иштирокчиларига

Тулия ЭКСОН хоним,
Парламентлараро Иттифоқ президенти:

— Иккинчи жаҳон урушидан кейин ҳам дунёда қўллаб-қувватлашнинг давом этмоқда ва бу инсон ҳуқуқлари ҳимоясида қийин-чиликларни тудирмоқда. Ваҳоланки, Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганга саксон йилдан ошди. Аммо унда белгиланган қоидаларни амалга ошириш, ҳуқуқларни қаролатлашда, афсуски, кейинги йилларда орқага кетиш кузатишмоқда.

Қачонлардир пайдо бўлган “кучли инсон ҳақ бўлади”, деган тушунча нотўғри эканлигини бугун бутун дунё кўриб турибди. Лекин бундай қарашни ўзгартиришга журъат қилолмаямиз. Ана шундай шароитда мамлакатлардаги парламентлар, халқ ишонч билдирган парламентарийлар ўз сўзини айтиши, инсон ҳуқуқлари ҳимоясида қатъий туриши лозим.

Парламентлараро Иттифоқ бу борада ўз имкониятларини доирасида иш олиб бормоқда, мамлакатлар парламентларини қўллаб-қувватламоқда. Шу жиҳатдан, Ёш парламент аъзоларининг XII глобал конференцияси учун “Мураккаб даврда инсон ҳуқуқлари, адолат ва инсон қадр-қимматини тиклаш йўлида” мавзуси танланиши бежиз эмас. Биз инсон ҳуқуқлари ҳимоясида ёш парламентарийлардан фаоллик, ташаббускорлик кутамиз.

Чунки бугунги кунда ёшларнинг овози халқаро миқёсда муҳим қарорларни қабул қилиш жараёнида тобора катта аҳамият касб этмоқда. Айниқса, бугун турли мамлакатлардан келган ёш парламент аъзоларининг ўзаро мулоқоти, тажриба алмашинуви ва ҳамкорлиги ҳозирги глобал муаммолар ечимида янги ёндашувларни шакллантиришга хизмат қилади.

Анда ФИЛИПП хоним,
Парламентлараро Иттифоқ бош қотиби:

— Дунё давлатлари парламентларида қарорлар қабул қилишда ёшларнинг кучига таяниш, уларнинг салоҳиятига ишониш зарур. Ҳаётимизга таъсир кўрсатадиган қарорлар ишлаб чиқишда ёш парламентарийлар биз билан бирга бўлиши, бу жараёнларда фаол иштирок этиши керак. Чунки улар бугун ва келажақ учун қабул қилинади. Келажақ эса ёшларники, эртага бугун биз маъмуллар қарорлардан азият чекмаслиги, ҳуқуқлари чекланмаслиги учун ҳам уларни эшитиш, фикрларини инобатга олишимиз зарур.

Биз уз кун давомида Самарқандда инсон ҳуқуқлари ҳимояси, адолат, сиёсат ҳақида гаплашамиз. Бу ерга дунёнинг барча минтақаларидан ёш парламентарийлар, фаоллар тўпланган. Нафақат ушбу конференцияда муҳокама этиладиган масалалардан, балки Парламентлараро Иттифоқнинг келажаги учун ҳам улар билдирадиган фикрлар, илгари сурадиган ташаббуслар жуда муҳим.

Жулиетта СИЕРРА,
Уругвай парламенти аъзоси,
Парламентлараро Иттифоқ Ёш парламентарийлар бюроси вакили:

— Бугун дунёдаги ҳар олти нафар боланинг бири жанг майдонларида яшамоқда. Турли нукталарда содир бўлаётган урушлар, иқлим ўзгаришлари, интернет хавфларида болалар ва ёшларнинг ҳуқуқлари бузилмоқда. Уларнинг эркин ва фаровон яшаш, таълим олиш ҳуқуқлари бузилгани ҳолда на бугунги кунни, на келажаги ҳақида ўйлай олади. Ҳаётимизга жадал қилиб келган интернет ҳам бизнинг имкониятларимизни кенгайтирди, лекин у орқали эркинликимизга, шахсий ҳаётимизга хавфлар юзага келмоқда. Унинг салбий таъсири ҳар бир ёш ҳаётида кузатишмоқда. Ҳозир интернет орқали ҳақиқий, тўғри ахборотдан қўра, ёлғон ахборот кўп тарқалмоқда.

Ёш иқлим ўзгаришларини олайлик, кейинги ўн йилликда тутилган болалар бошқа даврда тутилганларга нисбатан 7 марта кўпроқ глобал иссиқ хавфига дуч келди. Ишисизликдан ҳам ёшлар кўп азият чекмоқда. Маълумотларга қўра, ҳозир дунёда ҳар тўрт нафар ёшдан бири ўзига муносиб иш топишга қийналади ва натижада эртага фаровон яшашига ишонмайди.

Топилди МУРОДБЕКОВ,
Қирғиз Республикаси Жоғорку Кенешининг депутаты:

— Президент Шавкат Мирзиёевнинг табригида алоҳида таъкидланганидек, ёшлар давлатнинг келажagini белгилайди. Нафақат давлатнинг, балки бугунги кунда дунё миқёсида оладиган бўлсақ, жаҳоннинг келажagini ҳам навқирон авлод қўлади.

Бугун Ўзбекистонда олиб борилаётган ёшлар

сиёсати, йигит-қизлар билан ишлаш ҳаракатлари қўллаб-қувватлашга намуна бўлмоқда. Жумладан, биз ҳам ёшлар сиёсати бўйича мамлакатимиз билан яқин ҳамкорликда иш олиб бораёلمиз. Яқинда мамлакатимизда бўлган Ўзбекистон Президенти билан бизнинг Президентимиз учрашувида ҳам айнан шу масалалар кўриб чиқилди. Бундан ташқари, август ойида Қирғизистон ва Ўзбекистон ёш парламентарийлари форумини ўтказдик.

Самарқандда ўтаётган ёш парламент аъзолари форуми қонунчилик амалиётини такомиллаштириш учун муҳим аҳамиятга эга. Улар ўғил-қизлар учун янги имкониятлар яратишга қаратилган бўлиб, яқин келажақда давлатларнинг ривожланиш йўналишларини белгилайди. Янги авлод вакилларининг қонун чиқарувчи ҳокимият тузилмаларида иштирок этиши алоҳида қадрли. Чунки ёшлар замонавий ҳаёт ҳақиқатларига янгича назар ташлайди ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал қилиш учун ижодий, ҳаётий ғоялар тақлиф қила олади.

Ушбу конференциянинг Самарқандда ўтказилаётгани эса Марказий Осиё давлатлари келажақ ҳақида ўйлайдиган ва келажақ учун сармоя киритаятган мамлакатлар эканини намоён этмоқда. Мана шу имкониятни яратиб, қўллаб-қувватлаб келаётгани учун давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёевга алоҳида миннатдорлик билдираман.

Ҳасан ИБРОХИМ,
Парламентлараро Иттифоқнинг Ёш парламентарийлар бюроси аъзоси:

— Президент Шавкат Мирзиёев сўнгги йилларда Ўзбекистонни тубдан ўзгартирди. Бугун ўзимиз ҳам гувоҳ бўляёмиз. Бу менинг Ўзбекистонга иккинчи келишим. Аввалги сафар Парламентлараро Иттифоқ саммитида иштирок этиш учун келган эдик. Бугун эса Ёш парламент аъзоларининг XII глобал конференцияси қизгин ўтмоқда. Ўзбекистон мана шундай нуфузли тадбирларни юқори даражада уюштираётганини юксак баҳолаймиз.

Бугун Президентнинг бизга йўллаган табригини эшитдик. Унда билдирилган фикрлар нафақат Ўзбекистонда, шунингдек, бутун дунёда ёшларни қўллаб-қувватлашда катта аҳамиятга эга. Аслида, мамлакат етакчисининг ёшларга қаратаётган бундай юксак эътибори сўнгги йилларда амалга оширилаётган ислохотларнинг негизи келажаққа йўналтирилганининг ифодасидир. Биз дунё сиёсатчилари ҳам бу жараёндаги ишларни қўллаб-қувватлаймиз ва конференция сессиялари давомида Янги Ўзбекистон тажрибасини, албатта, тарғиб қиламиз.

Фелипе ПАУЛЬЕР,
БМТ Бош қотибининг Ёшлар масалалари бўйича биринчи ёрдамчиси:

— Аввало, Ўзбекистонда яна бир бор бўлиб турганимдан ва Парламентлараро Иттифоқнинг ушбу конференциясида иштирок этаётганимдан жуда мамнунман.

БМТнинг Ёшлар масалалари бўйича идораси номидан айтидиган бўлсам, бундай майдонлар БМТ Низоми ва Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясида илгари сурилган ғояларни мустаҳкамлаш учун муҳим имкониятдир. Шунингдек, парламентлар глобал келишув ва дастурларни миллий даражада амалий ҳаракатлар, қонунлар ва бюджетларга айлантиришда асосий ўрин тутаяди.

Шу боис ушбу конференция маданиятлараро ва давлатлараро ҳамкорлиқни янада ривожлантиришга умид қиламан. Айни чоғда бу ёшларни диққат марказига қўйган ҳолда амалий ҳаракатларни жадаллаштириш учун ҳам ўзига хос майдондир.

Бизга янгилик яратадиган, ёшларнинг мазмунли иштироки учун янада кўпроқ имкониятлар очадиган, энг муҳими, авлодлараро адолатни таъминлайдиган институтлар керак. Бу ўринда гап бир авлоднинг бошқасига қарши қўйиш ҳақида эмас, аксинча, ҳар бир авлоднинг энг яхши жиҳатларини бирлаштириб, янада самарали институтларни шакллантириш ҳақида ҳоҳмоқда.

Кутбидин БҲУҲОМОВ,
Олий Мажлис Сенати аъзоси:

— Ўзбекистон ташаббуси билан Самарқандда бўлиб ўтаётган Парламентлараро Иттифоқ Ёш парламент аъзоларининг XII глобал конференцияси инсон ҳуқуқлари, адолат ва инсон қадр-қиммати бағишлангани билан бугунги мураккаб даврда алоҳида аҳамиятга эга.

Конференцияда муҳокама қилинаётган муҳим мавзулардан бири — рақамли хавфсизлик масаласи. Бугун рақамли технологиялар ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланди. Айниқса, ёшлар интернет ва ижтимоий тармоқлардан жуда фаол фойдаланади. Бу катта имкониятлар билан бирга, янги хавфларни ҳам юзага келтирмоқда. Лекин кибербуллинг, ёлғон ахборот, шахсий маълумотларнинг

тарқалиши каби таҳдидлар ҳам ортиб бормоқда. Шунинг учун рақамли хавфсизлиқни таъминлаш — бу, аввало, ёшларнинг ҳуқуқлари, эркинлиги ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш масаласидир.

Президентимиз конференция иштирокчиларига йўллаган табригида ёшларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштирокини янада кенгайтириш, илгор тажрибаларни ўзаро алмашиш муҳимлигини алоҳида таъкидлади. Менимча, рақамли хавфларга қарши курашиш ҳам айнан шундай халқаро ҳамкорлик зарур.

Биз ёшларни нафақат мавжуд хавфлардан ҳимоя этишимиз, балки уларга рақамли маконда ўз ҳуқуқларини билиш, ахборотни тўғри баҳолаш ва ўзини ҳимоя қилиш кўникмаларини ҳам беришимиз керак.

Лайло АСЛОНОВА,
Олий Мажлис Сенати ҳузуридаги Ёшлар парламенти раиси:

— Бугун ёшларнинг ўзига сўз бериш, уларнинг фикр ва ташаббусларини қарорлар қабул қилиш жараёнига олиб кириш муҳимдир.

Парламентлараро Иттифоқ Ёш парламент аъзоларининг XII глобал конференцияси биз, ёшлар учун айнан шундай имконият яратмоқда. 58 мамлакатдан келган ёш парламент аъзолари бир майдонда ҳам бўлиб, бугунги авлодни ўйлантираётган масалаларни бевосита ўз нуктаи назаридан муҳокама қиломоқда.

Президентимизнинг ташаббуси билан 2020 йилда Олий Мажлис палаталари ҳузурида Ёшлар парламентининг ташкил этилгани ҳам навқирон авлод овозини парламентга олиб кириш йўлидаги муҳим қадам бўлди. Бугун эса Ўзбекистон ёшлар ўртасидаги бундай мулоқотни халқаро даражада давом эттириш учун Самарқандда глобал майдон яратмоқда.

Ёшлар парламенти вакили сифатида мен учун бу конференциянинг энг катта аҳамияти — дунёнинг турли мамлакатларидаги тенгдошларимиз билан нафақат тажриба алмашиш, балки “ёшлар учун” эмас, “ёшлар билан бирга” қарор қабул қилиш тамойилини мустаҳкамлашдир.

Шахноза ЖОЛДАСОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Ёшлар масалалари бўйича комиссия раиси:

— Бугунги конференция ёшлар бандлиги, муносиб меҳнат, ижтимоий ҳимоя, тадбиркорлик ва сиёсий вакиллик масалаларини бир бутун кун тартиби сифатида муҳокама қилиш учун муҳим сиёсий майдондир. Президентимизнинг конференция иштирокчиларига йўллаган табригида ёшларнинг билим ва салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқаришга қаратилган эътибор анжуманининг сиёсий аҳамиятини янада оширди.

Бугун ёшларнинг иқтисодий мустақиллиги ва сиёсий фаоллигини таъминлаш мамлакат тараққиётининг стратегик вазифасидир. Замонавий касбга, адолатли даромадга ва ўз салоҳиятини рўёбга чиқариш имкониятига эга йигит-қизлар жамият ҳаётида фаолроқ иштирок этади, қарорларнинг сифатига таъсир кўрсатади ва ислохотларга ишонч билан қарайди. Шу боис муносиб меҳнат ва сиёсий иштирок — бир-бирини қучайтирувчи икки стратегик йўналиш. Самарқанд конференциясида илгари суриладиган ташаббуслар ёшлар манфаатларини ҳимоя қилувчи қонунчиликни такомиллаштириш, уларнинг бандлиги ва тадбиркорлигини рағбатлантириш, сиёсий вакилликнинг кенгайтириш учун муҳим асос бўлишига ишонаман. Бу жараёнда ёш парламентарийлар нафақат муҳокама иштирокчиси, балки аниқ ташаббусларни илгари суриш ва уларнинг амалга оширилишини таъминлашга қодир сиёсий куч сифатида майдонга чиқиши керак.

Отабек СОБИТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламенти раиси:

— Маскур анжуман мавзуси бугунги мураккаб геосиёсий вазиятда инсон манфаати барча сиёсий қарорларнинг бош мезони бўлиши кераклигини аналтади. Нисолар шароитида ёшларни ҳимоя қилиш, рақамли ҳуқуқлар ва шахсий маълумотлар дахлсизлиги, муносиб меҳнат, сиёсий иштирок ҳамда хотин-қизларга нисбатан зўравонликнинг олдини олиш масалалари алоҳида давлатнинг эмас, балки бутун дунёнинг умумий кун тартибига тўрибди.

Қолаверса, анжуманни парламент дипломатиясининг янги босқичи, деб баҳолаша бўлади. Давлатлар ўртасидаги ишонч фақат ҳуқуқларлараро музокаралар орқали эмас, парламентлар, ёшлар парламентлари ва жамоатчилик ўртасидаги очик мулоқот орқали ҳам мустаҳкамланади. Ёш парламентарийлар қонун ижодкорлиги ҳамда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича ташаббусларни, турли мамлакатлардаги ислохотларнинг сифати ва ижтимоий таъсири ортади.

Конференция якунидаги тавсиялар ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, сиёсий ҳамда иқтисодий имкониятларини кенгайтириш, парламентларнинг ҳисобдорлигини қучайтиришга хизмат қилади, деб ишонамиз.

«Халқ сўзи»

2027 йил 1 январдан Ўзбекистон Республикасининг резиденти бўлган туроператорларнинг хорижий сайёҳларга кўрсатган хизматлариغا ҚҚСнинг «ноль» ставкаси қўлланади.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИКНИ КЕНГАЙТИРИШГА ҚАРАТИЛГАН КОНСТРУКТИВ МУЛОҚОТЛАР

Низолар ва рақамли трансформация шароитида ёшлар ҳуқуқлари муҳофазаси, уларнинг сиёсий ҳуқуқ ҳамда имкониятларини кенгайтириш, иқтисодий ҳуқуқларини таъминлаш ва бандлигини ошириш, шунингдек, хотин-қизлар ҳамда ёшларга нисбатан зўравонликнинг олдини олиш масалаларини муҳокама қилиш учун Самарқандда дунё парламенти вакиллари йиғилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан ўтказилаётган ушбу нуфузли анжуман доирасида Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева бир қатор учрашувлар ўтказди.

Хусусан, Сенат Раиси Парламентлараро Иттифоқ президенти Тулия Эксон билан мунтазам мулоқотлар Ўзбекистон ҳамда ушбу ташкилот ўртасидаги ишончни ва самарали ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этаётганини таъкидлади. Шунингдек, Тулия Эксоннинг Парламентлараро Иттифоқ президенти сифатидаги фаолияти давомида ташкилотнинг парламент дипломатиясидаги ўрни янада мустахкамлангани, тинчлик, инсон ҳуқуқлари, гендер тенглик, сунъий интеллект ва ёшлар масалалари бўйича муҳим ташаббуслар илгари сурилгани ургуланди.

Парламентлараро Иттифоқ билан ҳамкорлик доирасида 2025 йилда Тошкентда ўтказилган 150-ассамблея алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Илк бор Марказий Осиёда ташкил этилган нуфузли тadbирда 140 га яқин мамлакатлардан 2 мингдан ортиқ делегатлар, жумладан, 740 нафар парламент аъзоси иштирок этди. Сўхбат жараёнида Тошкент декларациясини амалга ошириш масалаларига ҳам эътибор қаратилди. Мазкур ҳужжат парламентларини ижтимоий тараққиёт ва адолатни таъминлаш йўлида амалий ҳаракатларга ундаши таъкидланди.

Сенат Раисининг Парламентлараро Иттифоқ бош котиби Анда Филип хоним билан учрашувида ҳам Ўзбекистон ва

ушбу ташкилот ўртасидаги ҳамкорликнинг бугунги ҳолати, эришилган натижалар ҳамда истиқболдаги устувор йўналишлар муҳокама қилинди.

Анда Филип Ўзбекистоннинг ташкилот билан ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги ташаббусларини юқори баҳолади. Хусусан, Тошкентда Барқарор ривожланиш мақсадларини амалга оширишда парламентлараро ҳамкорлик бўйича II Глобал форум, Жаҳон парламентлари аёл раҳбарларининг саммити, Самарқанд ва Бухорода Осиё хотин-қизлар форумлари ўтказилгани мамлакатимизнинг халқаро парламентлараро мулоқотдаги фаол иштирокининг муҳим натижаларини сифатида қайд этилди.

Шунингдек, 2025 йил апрель ойида Тошкентда Парламентлараро Иттифоқнинг 150-юбилей ассамблеяси Марказий Осиёда илк бор ўтказилгани алоҳида таъкидланди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон ташаббуси билан БМТ Бош Ассамблеяси томонидан парламентларнинг халқаро ва глобал жараёнлардаги ролини кучайтиришга қаратилган резолюциялар қабул қилинган ҳам мамлакатимизнинг парламент дипломатияси борасидаги муҳим ташаббусларидан бири сифатида эътироф этилди.

Парламентлараро Иттифоқнинг янги Стратегияси доирасида ҳамкорликни янада ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Парламентлараро алоқаларни мустахкамлаш, ўзаро тажриба алмашинувини кенгайтириш, янги қўшма ташаббус ва амалий лойи-

ҳаларни илгари суриш юзасидан фикр алмашилди.

Ёшлар сиёсати йўналишидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш, қарор қабул қилиш жараёнларида уларнинг иштирокини кенгайтириш ва БМТ билан парламент ҳамкорлигини мустахкамлаш масалалари БМТ Бош котибининг Ёшлар масалалари бўйича ёрдамчиси, БМТ Ёшлар бюроси раҳбари Фелипе Паульер билан бўлган учрашувида муҳокама марказида бўлди.

Томонлар глобал ёшлар кун тартибини илгари суриш ва қарор қабул қилиш жараёнларида ёшларнинг мазмунли иштирокини таъминлаш бўйича биргаликдаги саъй-ҳаракатларнинг аҳамиятини юқори баҳолади. Таъкидланганидек, Ўзбекистон ёшларга нафақат давлат томонидан қўллаб-қувватланадиган шахс, балки ислохотларнинг фаол иштирокчиси ва давлат сиёсатини шакллантиришда муҳим ҳамкор сифатида қарайди.

Бу борада Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси ҳузуридаги Ёшлар парламентлари фаолиятига алоҳида урғу берилди. Бу ёшларга қонун ижодқорлиги жараёнлари билан бевосита танишиш, ташаббусларни илгари суриш ва мамлакатни ривожлантиришнинг долзарб масалаларини муҳокама қилишда иштирок этиш имкониятини яратди.

БМТнинг Ёшлар ишлари бўйича офиси ва Ёшлар парламентлари ўртасида тизимли ҳамкорлик ўрнатилди, Ўзбекистон ёшларининг БМТ дастурлари ва халқаро платформалардаги иштирокини кенгайтириш, шунингдек, иқлим кун тартиби, рақамли трансформация ва сунъий интеллектдан масъулиятли фойдаланиш бўйича қўшма ташаббусларни амалга ошириш ҳам ҳамкорлиқнинг истиқболли йўналишлари сифатида белгиланди.

«Халқ сўзи».

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ: МАНЗИЛЛИ КЎМАК ВА ЯНГИ ИМКОНИЯТЛАР

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида камбағалликни қисқартириш ва аҳоли даромадларини ошириш бўйича ишларни янги босқичга олиб чиқиш масалалари юзасидан ўтказилган йўналишда келтирилган факт-рақамлар мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий сиёсатнинг муҳим натижаларини ҳам, олдимизда турган жиддий вазифаларни ҳам яққол кўрсатиб берди.

Муносабат

Аввало, бу масалалар доим кун тартибида қатъий турганининг ўзи муҳим жараёндир. Чунки аҳоли даромадларининг ошиб бориши барча соҳадаги ислохотларни, вазирлик-идоралар фаолиятининг қанчалик самарали бўлаётганини кўрсатувчи мезонлардан бири ҳисобланади. Албатта, кейинги йиллар сони 2 миллион 200 минг эди, ҳозир 1,5 млн. нафрга камайибди. 49 та туман ва 3 429 та маҳаллада ишсизлик ҳамда камбағалликни қисқартириш бўйича ижобий ўзгаришлар кузатилаётгани билдирилди.

Камбағалликни қисқартиришни фақат статистик кўрсаткич сифатида эмас, аввало, инсоннинг меҳнат қилиб, барқарор даромад топиши ва оиласи келажagini мустақил режалаштира олиши билан боғлаш зарур.

Йиғилишда жойлардаги айрим камчиликлар очик айтилди. Хусусан, камбағаллик ва ишсизликка масъул айрим ҳодимларда ташаббус етишмаслиги, масъулиятни ўз зиммасига олишдан чўчиш, муаммога фақат юқоридан берилган топшириқ доирасида ёндашиш каби ҳолатлар борлиги кўрсатиб ўтилди.

Камбағалликнинг сабаблари ҳар доим ҳам бир хил эмас. Ишсизлик, касб ва малака етишмаслиги, молиявий ресурслардан фойдаланиш имкониятининг чеклангани, таълим ва тиббий хизматларга етарлилик имконият бўлмаслиги оиланинг иқтисодий аҳволига таъсир қилади. Мазкур омиллар ўз вақтида бартараф этилмаса, камбағаллик яна сурункали тус олиши, бу эса оила имкониятларини чеклаб бориши мумкин.

Камбағаллик билан ишлашда янги тизимга ўтиш бўйича белгиланган вазифалар шу нуктаи назардан ҳаётий муҳим аҳамиятга эга. Ҳар бир вилоят ва туманда ҳоким бошчилигида ташабкур ташкил этилиши, банклар ва бандликка кўмаклашиш идораларининг жараёнга бевосита жалб қилиниши, ҳокимларнинг ҳафтасига уч кунни камбағаллик ва бандлик масалаларига бағишлаши муаммони жойларда доимий эътиборда ушлаб туриш имконини беради.

Кредит тарихида кечикиш бўлган эҳтиёжманд аҳолининг лойиҳаларини алоҳида ўрганиб, уларни имтиёзли молиялаштириш имконияти ярати- лаётгани эътиборга лойиқ. Молиявий қийинчиликка бир марта дуч келган инсонни иқтисодий фаолликдан четлатиб қўйиш эмас, балки унинг имконияти ва лойиҳасини баҳолаб, яна иш бошлашига кўмаклашиш тўғри ёндашувдир.

Ижтимоий ҳимоя тизимида кўп ўлчовли баҳолашга ўтиш ҳам муҳим. Инсоннинг ҳолатини фақат даромадига қараб белгилаш ҳар доим ҳам тўғри натижа бермайди. Айтилди, сурункали касал- лик, ногиронлик, кўп болалик, оила аъзо- сининг хорижда меҳнат қилиши каби ҳолатлар ҳам оиланинг ҳақиқий эҳтиё- жини белгилашда ҳисобга олиниши керак.

Уч ёшгача фарзанди бор оилаларда камбағаллик даражасининг ўртача 6,5 фоиз экани оила даромади билан меҳнат бозори ўртасидаги боғлиқлигини кўрсатади. Бола парварishi даврида ота-онанинг меҳнат даромадидан узи- либ қолиши оила бюджетига бевосита таъсир қилади. Шу боис бола парвари- ши билан банд ота-оналарни уйда ёки маҳаллада иш билан таъминлаш, улар учун даромад топиш имкониятларини кенгайтириш муҳим. Оиланинг иқтисо- дий мустақиллигини сақлаш, меҳнат са- лохиятидан фойдаланиш ва айниқса, аёлларнинг меҳнат бозорида иштирок этиши учун шaroит яратишга асос бўла- ди. Ишлайдиган оналарга фарзанди бир ёшга тўлгунча қадар Ижтимоий сўғурта жамғармасидан нафақа тўланиши эса оила даромадини қўллаб-қувватлашга қаратилган ижтимоий қафолатлардан биридир.

Эҳтиёжманд оилалар учун “пассив даромад” келтирадиган ижтимоий паке- т жорий қилиниши натижасида 11 минг оиланинг яримида даромад се- зиларли ошгани ҳам эътиборли. Бу ерда асосий мақсад оилани ижтимоий ёрдам- га доимий боғлаб қўйиш эмас, балки уни иқтисодий фаолликка қайтариш, барқарор даромад манбаисини шакл- лантиришдан иборат бўлиши керак. Келгуси йилдан ижтимоий реестрга

киритилган оилалар фарзандларининг давлат ва хусусий бoгча тўловлари, ўқув марказлари, йўлқира ҳамда олий таъ- лим муассасаларидаги ётоқхона хара- жатларини ваучер орқали қоплаш меха- низмининг жорий этилиши ҳам катта қадам бўлади. Чунки камбағалликни қисқартириш фақат бугунги эҳтиёжни қоплаш билан чекланмайди. Боланинг таълими ва касбий ривожига сармоа ки- ритиш орқали оиланинг келажакдаги им- кониятларини кенгайтириш ҳам зарур. Оила ижтимоий реестрдан чиқарилгани- дан кейин ҳам ваучердан фойдаланиш имконияти сақланиши эса ёрдамнинг на- тижадорлиги тамойилига мос келади.

Камбағалликни қисқартиришда дав- лат идораларининг халқимиз олдидаги масъулиятини қучайтириш тизимли тус олгани мамлакатимиздаги энг муҳим ютуқлардан бири сифатида баҳола- наётгани бежиз эмас. Жойларда фуқа- ролар мурожаатларига, юртдошлари- мизни ўйлантириб турган масалаларга юзакли муносабатда бўлишга ҳеч бири- мизнинг ҳаққимиз йўқ.

ЎЗДП ижтимоий ислохотларга масъ- улиятли сиёсий куч сифатида ёндашиб, ижобий ўзгаришларни эътироф этган ҳолда, эҳтиёжманд аҳоли манфаатла- рини изчил ҳимоя қилиши ўзининг ус- тувор вазифаси, деб билади. Шунинг учун партия ташкилотлари ва депутат- лар корпуси зиммасига янги тизимнинг самарали ишлашига қаратилган муҳим вазифалар юклатилади.

Жумладан, ҳар бир ҳудудда “ижти- моий реестр”га кирилтилган оилалар би- лан ишлаш жараёни жамоатчилик нуқ- таи назаридан атрофлича ўрганилиб, уларнинг реал муаммолари тегишли давлат идоралари олдига тизимли ра- вишда қўйиб борилади. Ижтимоий ёрдамнинг бюрократик тўсиқларсиз ва шаффоф етиб боришини таъминлаш давлат нуқтаи назаридан ҳам, жамият нуқтаи назаридан ҳам ҳаётий аҳамият- га эга.

Камбағалликни қисқартириш, банд- ликни таъминлаш ва ижтимоий пакет- лар ҳамда ваучерларни тақсимлашда манзиллиликка эришиш, шу мақсадда депутатлик назоратини тубдан қучайти- риш талаб этилади. Парламент ва ма- ҳаллий Кенгашлар даражасидаги ама- лий назорат давлат ресурсларининг ай- нан муҳтожларга етиб бориши қафола- тини оширади.

Улугбек ИНОЯТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатасидаги Ўзбекистон ХДП
фракцияси раҳбари.

АҲОЛИ ИШОНЧИ — АМАЛИЙ ИШЛАР ВА АНИҚ НАТИЖАЛАРДА

Халқ вакилларининг сайловчилар билан учрашувлари, аҳоли мурожаатларини ўрганиш ва мавжуд муаммоларга амалий ечим топишга қаратилган ишлари изчил давом этмоқда. Худудлардаги ўрганишлар давомида аниқланган масалалар масъуллар билан муҳокама қилиниб, уларни ҳал этиш юзасидан тегишли тақлиф ва тавсиялар билдирилмоқда. Бу эса депутатларнинг аҳоли эҳтиёжларини ўрганиши ва уларнинг амалий ечимига кўмаклашишга қаратилган фаолиятини янада кучайтиришга хизмат қилаётир.

Депутатлар — худудларда

Таълимга эътибор — келажакка эътибор

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари Мавлуда Ҳўжаева Фарғона вилоятида бўлиб, “Ташаббусли бюджет”нинг жорий йилги иккинчи мавсумида етарли овоз тўплай олма- ган, аҳоли учун муҳим лойиҳаларни жойига қиқиб кўздан кечирди.

Хусусан, Ўзбекистон туманидаги 54-умумий ўрта таълим мактабида ўқувчилар учун яратилган шароитлар, таълим-тарбия жараёни ва педагоглар фаолияти билан яқиндан таниди.

Устоз ва мураббийлар билан мулоқот давомида таълим сифатини оши- риш, педагогларни қўллаб-қувватлаш, улар учун муносиб меҳнат шaroитла- рини яратиш, ўқувчиларнинг билим ва салоҳиятини юксалтириш масалалари муҳокама қилинди.

Спикер ўринбосари Президентимиз- нинг Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги нутқининг мазмун-моҳи- яти, унда илгари сурилган ғоя ва та- шаббуслар, шунингдек, уларнинг мам- лакакимиз тараққиёти ва жамият ҳаёти- даги аҳамияти хусусида батафсил тўхтади. Шунингдек, ўқитувчиларнинг тақлиф ҳамда муҳолажалари эшитилиб, уларни қийнаётган масалалар юзаси- дан фикр алмашилди. Ёш авлодни ватанпарварлик, миллий ва умуминсо- ний қадриятлар руҳида тарбиялашда ўқитувчиларнинг ўрни беқийс экани ур- гуланди.

Мазкур учрашувлар давомида халқ вакили тумандаги “Шўрсув” маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда жойлаш- ган 9-умумий ўрта таълим мактабида ҳам бўлди.

Ўрганиш жараёнида мактабнинг моддий-техник ҳолатига, биноларни таъмирлаш ва ҳудудни обodonлашти- ришга бўлган эҳтиёжларга эътибор

қаратилди. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш, мавжуд муаммоларни тизимли ҳал қилиш бўйича масъуллар билан фикр алмашилди.

Депутатлик назоратининг асосий мақсади мавжуд муаммоларни шунча- ки қайд этиш эмас, балки уларнинг аниқ ва самарали ечимига эришишдан иборат, — дейди Спикер ўринбо- сари М. Ҳўжаева. — Айниқса, таълим соҳасида мазкур масалага алоҳида масъулият билан ёндашиш талаб эти- лади. Чунки бу борада амалга ошири- лаётган ҳар бир ижобий ўзгариш мам- лакакимиз келажаги, ёшларимизнинг билим ва салоҳиятини юксалтиришга хизмат қилади.

Учрашувида аниқланган масалалар юзасидан тегишли тавсиялар бе- рилди.

Қурилиш ишларида сифат муҳим аҳамиятга эга

Қонунчилик палатаси депутати Одилжон Иминов Сурхондарё вилоя- тининг Ангор туманида бўлиб, худуд- да амалга оширилаётган бунёдкорлик ва обodonлаштириш ишлари билан таниди.

Хусусан, Янгитурмуш маҳалласи ҳудудидан ўтувчи Ат-Термизий кўча- сида барпо этилаётган пидеёлар ер усти йўлагининг қурилиш жараёни кўздан кечирилди. “Ангор” буюм бо- зори ва “Варона” савдо мажмуаси ўртасида транспорт воситалари кат- нови юқори бўлгани боис мазкур ин- шоот қурилмоқда.

Депутат қурилиш паспортида бел- гиланган муддат ва талабларга риоя этиш, ишларни сифатли яқунлаш, хавфсизлик қондаларига қатъий амал қилиш ҳамда объектни ўз вақтида фой- даланишга топишириш юзасидан масъ- улларга тегишли тавсиялар берди.

Одилжон ИМИНОВ, депутат:

— Мамлакатимиз- да амалга ошири- лаётган ислохотлар- нинг асосий мезони — инсон қадри ва унинг хавфсизлигини таъминлаш ҳисобла- нади. Мухими, бугун- ги иншоотларимиз аҳолига қулайлик яратиши билан бир қаторда белгилан- ган талаблар асосида сифатли қури- лиши ва ўз вақтида фойдаланишга то- пирилишига эришишимиз лозим. Шу боис биз, депутатлар масъуллардан қурилиш сифати, хавфсизлик қондала- ри ва ижро интизомига қатъий риоя этилишини талаб қилаямиз. Зотан, халқ манфаатларини ҳимоялаш, давлат дастурлари ижросини назорат қилиш ва аниқ натижага эришишни ўзи- мизнинг асосий вазифамиз, деб би- ламиз.

Энг зарур лойиҳалар аниқланади

Қонунчилик палатаси депутати Ан- варжон Нурматов худуддаги ўрганиши- нинг давомида Андижон вилоятининг Избоскан туманида “Ташаббусли бюд- жет” лойиҳасида иштирок этган, бироқ етарлича овоз тўплай олмаган ташаб- бусларни жойига бориб ўрганди.

Хусусан, Марказ маҳалласида ас- фальтланиши зарур бўлган жами 3,4 километр узунликдаги йўллар кўздан кечирилиб, маҳалла раиси ва аҳоли вакиллари билан сўхбатлашил- ди. Шунингдек, тумандаги 19-умумий ўрта таълим мактабида қурилиши за- рур бўлган очиқ ўйингоҳ учун ажратил- ган жой ҳам ўрганилди.

Бундай ўрганишлар аҳоли учун энг муҳим лойиҳаларни аниқлаш, уларни амалга ошириш имкониятларини баҳо- лаш ва маҳаллалардаги мавжуд эҳти- ёжларни инобатга олишга қаратилган.

Анваржон НУРМАТОВ, депутат:

— “Ташаббусли бюджет” жараёнида ғолиб бўлмаган лойи- ҳалар ҳам аҳоли учун муҳим аҳамиятга эга. Шунинг учун уларни эътибордан четда қолдирмасдан жойига бориб ўрганиш, энг долзарб масалаларни аниқлаш ва

амалга ошириш имкониятларини из- лашга ҳаракат қилинмоқда. Биз, депу- татлар бундай ташаббусларни бирма- бир ўрганишимиз ва ҳақиқатан ҳам, энг зарур лойиҳаларнинг амалий ечимини топишга кўмаклашишимиз лозим.

Айрим масалалар назоратга олинди

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Мадина Баратова маҳаллий Кенгаш депутатлари, Бухоро шаҳар ҳокимлиги масъуллари билан бир- га худуддаги қатор ижтимоий соҳа объектларида бўлди.

Жумладан, 1989 йилда қурилган 64-мактабгача таълим ташкилотининг бугунги ҳолати кўздан кечирилди. Айни пайтда 320 нафар болага таълим- тарбия берилаётган мазкур муассаса бироқ таъмирталаб экани ўрганиш жа- раёнида яққол кўринди.

Аниқланишича, муассасани таъмир- лаш учун “Очиқ бюджет” тизими орқа- ли 1,6 млрд. сўм ажратиш тақлифи ил- гари сурилган. Бирок лойиҳа етарли овоз тўплай олмагани сабабли амалга ошмай қолган.

Мадина БАРАТОВА, депутат:

— Ўрганишлар на- тижасида бoгча хо- димларининг ўз кас- бига фидойилиги, бо- лаларга меҳри ва масъулиятини алоҳи- да эътироф этдик. Таъмирга муҳтож бино шароитига қарамай муассаса тоза-озода, тарбияланувчилар учун му- носиб муҳит яратишга ҳаракат қилин- ган. Бугунги кунга қадар 12 та гуруҳда кичкинтойларга таълим ва тарбия бе- ribs келинати. Биз мазкур муассаса- ни таъмирлаш учун маблаг ажратиш билан боғлиқ муаммони ҳал этиш, мас- џуд имкониятларни ўрганиш ва мас- џуд масъул ташкилотлар билан бир- галикда тез фурсатда ечимга йўналти- ришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйдик.

Тақлифларни ўрганишда муҳим ёндашув

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Ҳилола Юсупова Наманган шаҳридаги қатор мактабгача таълим ташкилотларида бўлиб, муассасаларда- ги шарoит, таъмирлаш ишлари ва мав-

жуд эҳтиёжларни жойига чиққан ҳолда ўрганди.

Наманган шаҳридаги 3-давлат мак- табгача таълим ташкилотида олиб бо- риладиган қурилиш-таъмирлаш ишла- ри бунга яққол мисол. Мазкур лойиҳа “Ташаббусли бюджет” жараёни дои- расида депутатлар ташаббуси асоси- да қўллаб-қувватланиб, уни амалга ошириш учун 1,6 млрд. сўм маблаг ажратилган.

Депутат қурилиш жараёнини кўздан кечириб, ишларни белгиланган талаб- лар асосида сифатли бажариш юзаси- дан тегишли тавсиялар берди.

Ҳилола ЮСУПОВА, депутат:

— Сайловчилар билдирган тақлиф ва эҳтиёжларнинг ама- лий ечимга айлиниши биз учун муҳим маса- лалардан. Шунинг учун ҳар бир мурожа- атни ўрганиш билан бирга, уни ҳал этишининг мавжуд механизмларидан са- марали фойдаланишга ҳаракат қила- миз. Бу ёндашув Наманган шаҳридаги 4-давлат мактабгача таълим ташкило- ти мисолида ҳам кўринди. Муассаса “Ташаббусли бюджет” жараёнида ғолиб бўла олмаган бўлса-да, жамoанинг му- рожаатини эътибордан четда қолдир- масликка ҳаракат қилдик. Муассасада- ги таъмирталаб жойлар, сайр учун мўлжалланган айвончалар, деворнинг бир қисми ҳолати ҳамда мебель жи- ҳозларига бўлган эҳтиёж ўрганилиб, уларни бартараф этиш бўйича тақлиф- лар билдирдик.

Ўрганишлар давомида аҳоли муро- жаатлари билан ишлашда ижтимоий ҳимоя масалалари ҳам эътибор мар- казида бўлди.

Давлатобод туманидаги учрашувлар давомида “аёллар дафтери”даги му- рожаатлар ўрганилди. Жумладан, уй- жойини таъмирлашга муҳтож Зера Давлетованинг шарoити кўриб чиқи- либ, таъмирлаш ишларини бошлаш учун зарур қурилиш материаллари ет- казиб берилди.

Яна бир мурожаат асосида оиланинг уй-жой масаласи ижобий ҳал қилиниб, ногиронлиги бўлган фарзанди инклю- зив таълим олиши учун тегишли мак- табга жойлаштирилди, мактаб форма- си ва зарур ўқув қуроллари билан таъ- минланди.

«Халқ сўзи».

Пойтахтимизнинг Шота Руставели ва Миробод кўчалари кесишмасидан Шаҳрисабз кўчаси бўйлаб Амир Темур шоҳйўли билан кесишмагача 1,2 километрикли махсус автобус йўлаг (BRT) ишга туширилди.

Ўзбекистон илм-фани:

МИЛЛИЙ САЛОҲИЯТДАН
ХАЛҚАРО РАҚОБАТБАРДОШЛИК САРИ

Бугунги дунёда мамлакатлар тараққиёти ва халқаро рақобатбардошлиги уларнинг табиий ресурслари, ишлаб чиқариш қуввати ва молиявий имкониятлари билан бирга, илм-фан, инновация, инсон капитали ва интеллектуал салоҳияти билан белгиланмоқда. Шу маънода, мустақил Ўзбекистоннинг 35 йиллик тарихида илм-фан соҳасида амалга оширилган ишлар ҳамда эришилган натижалар мамлакат тараққиётининг муҳим кўрсаткичларидан бири сифатида баҳоланади. Зеро, истиқлол мамлакатимизда илм-фанни миллий манфаатлар асосида ривожлантириш учун янги имкониятлар эшигини очди.

Мустақилликнинг 35 йиллигига

Ўзбекистон Фанлар академияси 1943 йилда ташкил этилган бўлиб, мустақиллик арафасида физика, математика, кимё, биология каби аниқ ва табиий фанлар билан бир қаторда тарих, археология, шарқшунослик, тил ва адабиёт ҳамда бошқа ижтимоий-гуманитар соҳаларда ҳам муайян илмий мактаблар шаклланган эди. Шунинг учун мустақиллик йилларида илм-фан тарихини, аввало, мавжуд илмий салоҳиятни сақлаш, уни миллий давлатчилик эътиёжларига мослаштириш ва кейинчалик янги сифат босқичига олиб чиқиш жараёни сифатида кўриш мумкин.

Мустақилликнинг дастлабки йилларида мамлакат олдида турган мураккаб иқтисодий ва ижтимоий вазифалар илм-фан соҳасига ҳам таъсир кўрсатди. Илмий муассасалар ҳамда илмий мактаблари сақлаб қолиш, юқори малакали кадрларнинг мамлакатда қолиши учун шароит яратиш, тадқиқотларни янги иқтисодий ва ижтимоий муҳитга мослаштириш муҳим вазифалардан бўлди. Бироқ илмий муассасаларнинг моддий-техник базаси, замонавий лабораториялар билан таъминланиши, кадрлар кўнимсизлиги, тадқиқотларни молиялаштириш ҳамда халқаро илмий ҳамкорлик борасида жиддий муаммолар тўпланиб қолди. Илмий ташкилотлар сони камайгани, инфратузилмнинг эскиргани, кадрлар кўнимсизлиги боис тадқиқотлар сифати бўйича халқаро илмий марказлар билан катта фарқ юзага келди.

Уша даврда Фанлар академиясида академиклар сайло-ви 1995 йилдан буюн ўтказилмагани, академиклар сони 63 нафаргача қисқаргани илм-фан тизимида тўпланган муаммолар кўламини кўрсатиб турарди.

Муносабатда
туб бурилиш ва
янги ёндашувлар

2016 йилдан бошлаб илм-фанга муносабат тубдан ўзгарди. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг академиклар билан илк учрашуви соҳадаги мавжуд муаммо-

ларни очик муҳокамага қўйиш ва уларни тизимли ҳал этишга қаратилган янги ёндашувни намойён қилди. Илм-фанга фақат илмий муассасалар доирасидаги фаолият эмас, балки мамлакат иқтисодий, технологик ва маънавий тараққиётининг стратегик омили сифатида қарала бошланди. Президентимизнинг 2017 йили қабул қилинган қарори билан Фанлар академияси фаолияти, илмий тадқиқотларни ташкил этиш, бошқариш ва молиялаштириш тизимини такомиллаштиришга қаратилган муҳим чора-тадбирлар белгиланди. Турли вазирлик ҳамда идораларга аввал ўтказилган ўндан ортиқ илмий ташкилотлар академияга тасарруфига қайтарилди. Натижада кейинги йилларда Фанлар академиясининг илмий муассасалари сони 20 тадан 35 га етди. Тизимдаги ходимлар сони 1,5 карра, илмий ходимлар — 1,7, фан докторлари — 2,3, таянч докторантлар 1,9 баравар кўпайди. Бу жараён ислохотларда асосий эътибор инсон капитали, илмий мактаблар узвийлиги ва янги авлод тадқиқотчиларини тайёрлашга қаратилганини кўрсатади.

Эътиборлиси, илм-фаннинг ҳуқуқий асослари ҳам мустаҳкамланди. 2019 йилда “Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида”ги, 2020 йилда эса “Инновацион фаолият тўғрисида”ги қонунларнинг қабул қилиниши соҳанинг ҳуқуқий пойдеворини янада мустаҳкамлади. Илм-фани 2030 йилгача ривожлантириш концепциясининг тасдиқланиши эса соҳа тараққиётини узоқ мuddатли стратегик режалаштириш имконини берди. Олимларнинг меҳнатини моддий рағбатлантириш ҳам жиддий эътибор берилди. Фан номзоди ва PhD даражасига эга ходимларга 30 фоизгача, фан докторларига эса 60 фоизгача устам ҳақ тўлаш имконияти яратилди. 2020 йилдан Фанлар академиясини Давлат бюджетидан

тўғридан-тўғри молиялаштириш тизими жорий этилди, стажёр-тадқиқотчи институти қайта тикланди ва ёш олимлар учун хорижда стажировка ўташ имкониятлари кенгайтирилди.

Юксалишнинг
ягона илмий пойдевори

Ўзбекистон илм-фанининг салоҳиятини фақат физика, кимё, биология, математика ёки технология соҳаларидаги натижалар билан баҳолаш тўғри эмас. Замонавий давлат учун аниқ ва табиий фанлар қанчалик муҳим бўлса, ижтимоий-гуманитар фанлар ҳам шунчалик зарур. Чунки мамлакат тараққиёти нафақат янги технология ва махсулотлар яратиш, балки жамиятнинг тарихий хотираси, маънавий қадриятлари, ҳуқуқий маданияти, ижтимоий институтлари, иқтисодий муносабатлари ва инсон омилини чуқур англашни ҳам талаб қилади.

Бугунги кунда Ўзбекистонда тарих, археология, шарқшунослик, тилшунослик, адабиётшунослик, иқтисодиёт, ҳуқуқ, санъатшунослик ва бошқа ижтимоий-гуманитар фанлар бўйича тадқиқотлар миллий илмий мактабларнинг муҳим таркибий қисми ҳисобланади. Айниқса, Ўзбекистоннинг бой тарихий-маданий меросини ўрга-

“*Кейинги йилларда Фанлар академиясининг илмий муассасалари сони 20 тадан 35 га етди. Тизимдаги ходимлар сони 1,5 карра, илмий ходимлар — 1,7, фан докторлари — 2,3, таянч докторантлар 1,9 баравар кўпайди. Бу жараён ислохотларда асосий эътибор инсон капитали, илмий мактаблар узвийлиги ва янги авлод тадқиқотчиларини тайёрлашга қаратилганини кўрсатади.*”

нишда ушбу фанларнинг аҳамияти беқийс. Хусусан, археология ва тарих халқимизнинг кўп минг йиллик ўтмишини илмий асосда ўрганишга, шарқшунослик эса Марказий Осиё ва Шарқ цивилизациясига оид ноёб қўлёзмаларни тадқиқ этишга хизмат қиляпти. Бу йўналишлар Ўзбекистоннинг жаҳон цивилизацияси тарихидаги ўрнини ҳолис ва илмий асосда намойён этишда муҳим аҳамиятга эга.

Бундан ташқари, сўнгги йилларда илмий инфратузилмани янгилаш ҳам устувор йўналишга айланди. Шарқшунослик ва Математика институтлари учун замонавий бинолар барпо этилди. Ўсимлик моддалари кимёси институтида “GMP” технологияси

асосида дори воситалари субстанцияларини ишлаб чиқариш корхонаси ташкил этилди. Ядро физикаси институти тизимида “Радиопрепарат” давлат муассасаси фаолияти йўлга қўйилди.

Илмий лабораторияларни замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлашга ҳам катта эътибор қаратилди. Қиймати 1,5 млн. АҚШ долларига тенг 600 МГцли ядро-магнит резонанс спектрометри харид қилиниб, жамоавий фойдаланиш марказларига асос солинди. Бундай инфратузилма тадқиқотлар сифатини ошириш билан бирга, олимларимизнинг халқаро илмий ҳамкорлиги учун ҳам янги имкониятлар яратяди.

Олим ва
ёш тадқиқотчиларга
муносабат

Сўнгги ўн йилликдаги ислохотларнинг муҳим жиҳатларидан бири — олим шахсига муносабатининг ўзгариши. Илмий муассаса, лаборатория ва замонавий технология қанчалик муҳим бўлмасин, илм-фаннинг асосий ҳаракатлан-тирувчи кучи бариб олим ва тадқиқотчидир.

Академиклар институтининг қайта тикланиши, илмий даражага эга ходимларни рағбатлантириш, докторантура ҳамда стажёр-тадқиқотчилик тизимини кен-

лаш. Катта тажрибага эга олимлар билан янги авлод тадқиқотчиларининг ҳамкорлиги илмий аънаёларни сақлаш билан бирга, янги ғояларнинг пайдо бўлишига ҳам хизмат қилади.

Шу боис Президентимизнинг тегишли қарори билан ёш олимларга алоҳида эътибор қаратилиб, 2030 йилга бориб Фанлар академияси илмий ходимлари таркибида ёшлар улушини 60 фоизга етказиш, 40 ёшгача бўлган тадқиқотчилар сонини 2025 йилдагига нисбатан уч баравар ошириш мақсад қилинган. Хориждаги иқтидорли ватандош олимларни Ўзбекистонга қайтариш учун реинтеграция грантлари, таянч докторантлар учун стипендиялар, ёш тадқиқотчиларга эса грант ва мукофотлар жорий этилиши кўзда тутилган.

Президентимизнинг 2025 йил 27 декабрдаги “Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори сўнгги йиллардаги ислохотларнинг мантиқий давоми бўлди. Унда фундаментал ва амалий тадқиқотлар сифатини ошириш, олий таълим, илм-фан ва ишлаб чиқариш интеграциясини кучайтириш, илмий ташкилотларнинг халқаро рақобатбардошлигини таъминлаш каби асосий вазифалар белгиланган.

Ҳужжатнинг муҳим жиҳатларидан бири аниқ мақсадларнинг белгиланб берилганидир. Жумладан, 2030 йилгача янги илмий ишланмалар сони ва уларни тижоратлаштиришдан олинadиган маблагларни уч карра ошириш, илмий ходимлар таркибида ёшлар улушини 60 фоизга етказиш, нуфузли халқаро илмий нашрлардаги мақолалар сонини тўрт марта кўпайтириш, халқаро ҳамкорликдаги тадқиқотларни уч баравар ошириш вазифалари қўйилди. Шунингдек, илм-фан ва саноят интеграциясини кучайтириш, илмий лойиҳалар экспертизасида Фанлар академиясининг ролини кенгайтириш, илмий муассасалар фаолиятига хорижий экспертларни жалб қилган ҳолда “KPI” ва рейтинг тизимини жорий этиш белгиланди.

Шу маънода, мустақилликнинг 35 йили Ўзбекистон илм-фани учун фақат босиб ўтилган тарихий масофа эмас. Бу — миллий илмий мактабларни сақлаб қолиш, уларни қайта тиклаш ва янги имкониятлар билан бойитиш, олимнинг жамиятдаги нуфузини ошириш ҳамда илм-фани давлат тараққиётининг стратегик ресурсига айлантириш жараёни. Энди бу салоҳиятни янги билимлар, технологиялар, илмий мактаблар ҳамда жаҳон иқисодида рақобатбардош натижалар билан бойитиш Ўзбекистон илм-фанининг энг муҳим вазифаси бўлиб қолади.

Бахром АБДУХАЛИМОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси вице-президенти,
халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши депутати.

Мактабларда сунъий
интеллект тақиқланади

Нью-Йорк шаҳридаги давлат мактабларида сунъий интеллект тақиқланади. Нью-Йорк мэри Зоран Мамдани бу қарорни болалар таълимида инсонлар ўртасидаги мулоқот муҳимлиги билан изоҳлаган.

— Ўқувчилар билим олиш ва ривожланиш учун ўқитувчилар ҳамда тенгдошлари билан мулоқот қилиши, мураккаб масалалар устида мустақил ишлаши керак, — деди у.

Бир йиллик тақиқ саккизинчи синфгача бўлган қарийб 600 минг нафар давлат мактаби ўқувчисига тааллуқли. Чеклов доирасида ҳозирда мактабларда қўлланилаётган таълимга алоқадор 40 га яқин сунъий интеллект воситаларидан ҳамда барча синфларда ўқувчиларга мўлжалланган чат-ботлардан фойдаланиш ҳам тўхтатилади. Бироқ юқори синф ўқувчилари учун тўлиқ тақиқ жорий этилмайди. Уларга йилига икки марта сунъий интеллект саводхонлиги бўйича дарслар ўқазилади.

АҚШнинг камида 37 та штати мактабларда сунъий интеллектдан фойдаланиш бўйича қандайдир расмий кўрсатмаларга эга. Бироқ мамлакат бўйлаб ягона стандарт мавжуд эмас.

«Кўчманчилар коиноти»
этномаданий шаҳарчаси
очилди

Қирғизистоннинг Исиккўл вилоятидаги Қирчин дарасида VI Бутунжаҳон кўчманчилар уйинларининг асосий маданий майдончасининг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

“Кўчманчилар коиноти” деб номланган этномаданий шаҳарча 500 та ўтовни ўз ичига олади. Уларда Қирғизистон ҳудудлари ва турли этномаданий йўналишлар намоиши этилган. Майдон бир кунда 100 минггача ташриф буюрувчини қабул қилишга мўлжалланган.

Ташкилотчиларнинг маълумотига кўра, Бутунжаҳон кўчманчилар уйинлари якунланганидан сўнг “Кўчманчилар коиноти” маданий ва халқаро тадбирлар учун доимий майдон сифатида фойдаланилиши режалаштирилмоқда. Бу ерда меҳмонларни кўчманчи халқларнинг тарихи, аънаёлари ва маданиятининг замонавий ривож билан таништириш давом эттирилади.

Сеулдан — Сежонга

“Reuters” мухбирининг хабар беришича, Корея Республикаси ҳукумати 2029 йил августга қадар Сежон шаҳрида президентлик офисини ташкил этиш ва Сеул атрофидаги ҳудуддан 350 га яқин давлат муассасаларини кўчириш режасини эълон қилди.

Ҳукумат режасига кўра, давлат муассасаларини кўчириш ишлари 2027 йилдан бошланади. Шунингдек, Сежонда Миллий ассамблеянинг қўшимча биносини 2033 йилга қадар қуриб битказиш режалаштирилган. Ўз навбатида, Сежонни ривожлантиришга оид қонунчиликка ўзгартиш киритиш режалаштирилмоқда.

Прокуратура хизмати ва Миллий полиция агентлиги янги бош қароргоҳлари қуриб битказилганидан кейин Сежонга кўчирилади. Бу давлат муассасаларини пойтахт ҳудудидан мамлакатнинг бошқа қисмларига қайта тақсимлаш бўйича иккинчи йирик босқич бўлади. 2012 — 2021 йилларда 43 та марказий давлат муассасаси Сеулдан Сежонга кўчирилган.

Визасиз кириш бўйича
амалдаги қоидалар
ўзгартирилди

Таиланд Ички ишлар вазирлигининг тегишли қарорига кўра, 2024 йил июль ойида жорий этилган 60 кунлик визасиз тартиб бекор қилиниб, янги қоидалар 2026 йил 15 сентябрдан қучга қиради. 30 кунлик визасиз режим 60 та давлат фуқароларига берилади.

Сайёҳлар Таиланд Иммиграция хизмати орқали бу мuddатни яна бир марта 30 кунга узайтириши мумкин. Бу имконият фақат туризм мақсади учун амал қилади. Айрим давлатлар билан тузилган алоҳида битимлар ўз кучида қолади. Масалан, Қозғистон ва Россия фуқаролари 30 кун, Жанубий Корея, Бразилияликлар эса 90 кун визасиз юриш ҳуқуқини сақлаб қолади.

15 сентябрдан Таиландга кирган сайёҳларга берилган 60 кунлик мuddат қисқартирилмайди ва улар белгиланган вақтгача қолиши мумкин.

Маълумот ўрнида айтиш жоиз, Таиланд ҳукумати май ойида 90 дан ортиқ давлатлар фуқаролари учун 60 кунлик визасиз режимни бекор қилишни маъқуллаган эди.

Интернет хабарлари асосида
Шарофиддин ТўЛАГАНОВ
(«Халқ сўзи») тайёрлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Ёшлар, хотин-қизлар, маданият ва спорт масалалари қўмитаси ушбу қўмита аъзоси, сенатор Малика Қодирхоновага падари бузруквори

АКБАР отанинг
вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«BOEING» — ҚУЛАЙЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК ТИМСОЛИ

“Uzbekistan Airways” акциядорлик жамияти Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллик байрами арафасида АҚШдан Марказий Осиёга биринчи бўлиб тўлиқ функционал “FFS Boeing 787-9” тренажёрини олиб келди ва ўрнатди.

Тадбир

Биринчи “Boeing 787-8 Dreamliner” 2016 йилда тижорий фойдаланишга топширилган. Уша йилнинг ноябрь ойида АЖ ушбу турдаги иккинчи ҳаво кемасини қабул қилди. 2018 йил май ойида парк учинчи “Dreamliner”, 2019 йилда яна иккита самолёт билан тўлдирилди ва 2021 йил май ойида Тошкентта олтинчи “Boeing 787-8” олиб келинди.

“Uzbekistan Airways Technics” негизида композит материалларни таъмирлаш бўйича ихтисослаштирилган марказ ташкил этилди, унинг имкониятлари замонавий самолётлар, жумладан, “Boeing 787 Dreamliner” билан ишлаш имконини бермоқда. Мутасаддилар муҳандис-техниклар, ўқувчилар малакасини оширишга ҳам жиддий эътибор қаратмоқда. Чунки парвозлар хавфсизлиги АЖ нуфузи, демак.

— Ютуқларимиздан бири жорий йилнинг 8 май куни “Uzbekistan Airways Technics” мутахассислари таъмирлаш ишларидан сўнг биринчи марта бевосита “Boeing 787” қанотида мураккаб двигател сивовларини — “On-Wing Testing”ни муваффақиятли ўтказди. Бунинг учун мутахассислар махсус тайёргарликдан ўтиб, халқаро сертификатга эга бўлишди, шунингдек, “GEnx-1B” двигатели қисмларини бириктириш ва ажратиш бўйича “Engine Split” жараёнларини ўзлаштиришди, — дейди “Uzbekistan Airways” АЖ бошқаруви раиси Шўхрат Худойкулов.

Жамоа ўтган йиллар ичида янги турдаги ҳаво кемасини қабул қилиш, бошқаришдан тортиб, унга техник хизмат кўрсатишнинг тобора мураккаб турларини мустақил равишда бажаришгача бўлган йўлни босиб ўтди. Шу билан бирга, “Boeing 787” ўқувчилар мактаби ҳам шакллантирилди. Бугун малакали мутахассислар ўз билим ва тажрибала-

рини ўқувчиларнинг янги авлодига ўргатишмоқда.

Ўтган ўн йил ичида “Boeing 787 Dreamliner” “Uzbekistan Airways” паркиннинг ажралмас қисми ва Ўзбекистонни дунёнинг энг йирик шаҳарлари билан боғловчи қитъалараро йўналишлардаги асосий ҳаво кемаларидан бирига айланди.

АҚШдан 22 та кенг фюзеляжли “Boeing 787-9 Dreamliner” ҳаво кемаларини етқа-

зиб бериш 2031 йилдан бошланиши кутилмоқда. Бу, ўз навбатида, узоқ масофали парвозлар географиясини кенгайтириш ва Марказий Осиёни Шимолий Америка, Европа, Яқин Шарқ ҳамда Осиё — Тинч океани минтақаси билан боғлайдиган янги қитъалараро йўналишларни очиш имконини беради.

Улуғбек РЎЗИМАТОВ
(«Халқ сўзи»).

Тошкент ва Карачи шаҳарлари ўртасида тўғридан-тўғри авиақатновлар йўлга қўйилди.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 942. 19 279 нусxada босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қозғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетанимиз ҳақидаги маълумотларни юзлаб олиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:

Девонхона 71-259-74-51; котибхона 71-259-74-53;
эълонлар 71-259-74-87.

Халқ сўзи

Народное слово

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили:
Буюк Турон кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 00.00 Топширилди — 00.35 1 2 3 4 5 6